

● huysmanhoeve eeklo

erfgoedkruiden ●

● huysmanhoeve eeklo

Oude boerderij

Welkom in de Huysmanhoeve. Ik ben Bernard en deze oude boerderij is mijn thuis.

Samen gaan we naar de vorige eeuw en maken we een tocht doorheen de hoeve. Ondertussen vertel ik je weetjes en doe jij heel wat opdrachtjes. Neem dit boekje mee en zet je beste speurneus op!

Wist je trouwens dat mijn achternaam Huysman is? Mijn familie heeft heel wat generaties, van vader op zoon, op deze hoeve gewerkt. Zó lang dat iedereen Huysmanhoeve zei tegen deze boerderij en niet meer Groot Goed, zoals het hier oorspronkelijk heette.

Wil je weten hoe lang de familie Huysman deze hoeve gepacht* heeft? Los dan volgend raadsel op door de getallenrij te vervolledigen. Het getal dat jij aanvult, is het aantal jaren dat je zoekt.

209 · 46 · 226 · 52 · 243 · 58 · ...jaar

*pachten is een ander woord voor huren, maar dan wel steeds van landbouweigendommen

Bernard

Woonhuis (1)

Je staat in het kloppend hart van de boerderij. In dit gebouw woonde ik met mijn boerenfamilie. Het werd hoofdzakelijk gebruikt om te eten en te slapen. In de beste kamer van het woonhuis ontvingen we bezoek. Daarnaast was dit ook de plek waar kinderen geboren werden en overledenen opgebaard lagen. Op de kleine zolder werd de administratie van het boerenbedrijf bijgehouden.

Dagelijks werden hopen boterhammen gesmeerd voor alle kinderen en helpers van de boerderij. Elke week bakten we hiervoor wel 40 broden die gestapeld lagen in de broodkelder.

Achter het witte trapje vind je de vleeskelder. Dit is een frisse plek waar vlees bewaard werd, want koelkasten en diepvriezers bestonden nog niet. In de Eerste Wereldoorlog werd een extra muurtje gebouwd in deze kelder, om vlees en ander voedsel te verstoppert voor de Duitse soldaten. Je kan er enkel in via een stenen dekplaat in de slaapkamer van de meisjes.

Alle meisjes van het gezin sliepen samen op één kamer. Ik sliep met al mijn broers samen onder de pannen van het dak. Tot ons 12 jaar sliepen we nog bij onze ouders.

Ga op tocht door het woonhuis. Vind je de slaapkamer van mama en papa, de jongens en de meisjes? Na wat zoeken, vind je vast wel de beste kamer, de vleeskelder en de broodkelder. En waar werd die stapel boterhammen opgegeten?

Als bijlage van dit boekje vind je een tekening van het woonhuis met de vele kamers terug. Kleef de stickers op de juiste plek in het woonhuis.

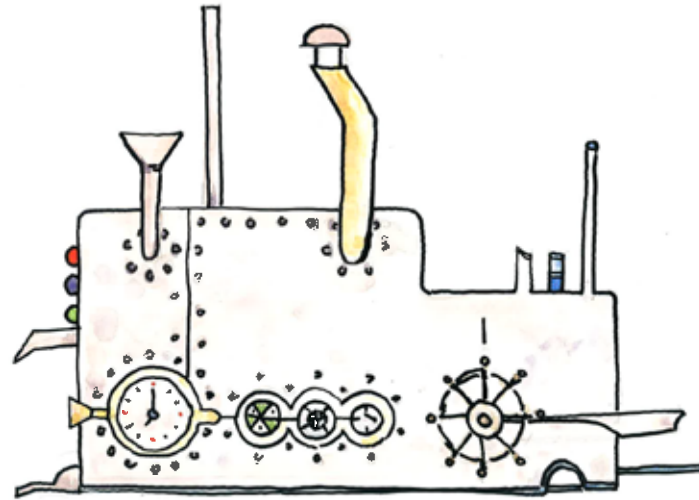

Koeienstal en grote schuur (2)

Het graan lag in de grote schuur opgeslagen. Eens gedroogd werd het er ook gemalen in de maalderij. De koeien werden dan weer dagelijks gemolken in de koeienstal.

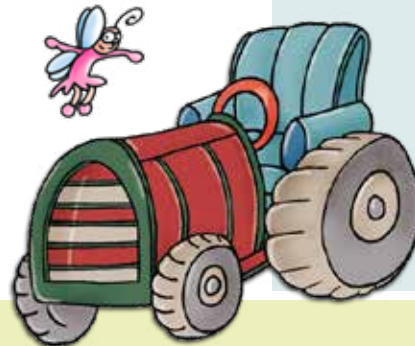
Tussen deze twee grote gebouwen is een biomassacentrale gebouwd, waarin houtsnippers verzameld en verbrand worden. De warmte die dan vrijkomt, wordt gebruikt om de koeienstal en de grote schuur te verwarmen. Die verwarming is nodig, want in de grote schuur kan je in het streekcafé een glas appelsap komen drinken. En in de koeienstal zijn lokalen waar jij misschien ooit met je klasgenootjes een boerderijles zal volgen.

Op de volgende pagina staat enkel de biomassacentrale, de rest mag je er bij tekenen en fantaseren.

Open wagenhuis (3)

Dit grote gebouw was vroeger volledig open zodat we tractoren en werktuigen gemakkelijk in en uit konden rijden.

Paardenstal (4)

In deze stallen stonden de paarden die de lasten en werktuigen trokken om het land te bewerken. Aangezien er plaats was voor veel paarden, betekende dit ook dat er veel land te bewerken was. De Huysmanhoeve was dus een rijke boerderij.

Altijd zelf al een eigen paard gewild? Neem dan het instructieblad er bij en plooi je eigen paardje!

Kruidentuin (5)

Je staat tussen de kruidenputten van de Huysmanhoeve. Sommige kruiden zijn heel lekker, maar sommige zijn ook giftig ... Sommige helpen bij kwaaltjes, andere brengen je eten op smaak en bepaalde kruiden worden zelfs gebruikt om schapenwol te kleuren!

Aan kruiden telen deden we niet op de boerderij en al helemaal niet in deze silo's (dat zijn deze stenen kokers waar de kruiden in staan). Nu kan je je dit misschien moeilijk voorstellen, maar dit waren ooit gewoon hele diepe putten. En deze putten werden gevuld met rapen, hét voedsel voor de koeien gedurende de wintermaanden.

Bij rapen schuilt er wel één groot gevaar waar zowel runderen van vroeger als van vandaag gevoelig aan zijn, namelijk het loof van de rapen ... Groen loof zorgt namelijk voor veel te veel windjes in de buik van de koeien. Deze kunnen niet allemaal tijdig gelost worden, waardoor te veel lucht in de buik blijft zitten en de buik heel hard opzwelt.

Als mijn vader, de boer, dit zag dit zag gebeuren greep hij snel in. *(Als je niet houdt van enge verhaaltjes, stop dan hier even met lezen en ga direct naar de volgende alinea ...)*

In de koeienstal lag namelijk steeds een priem (dit is een voorwerp dat alleen bestaat uit een scherpe punt), speciaal voor koeien die te veel groen loof gegeten hadden. Met deze priem stak hij dan een gat in de buik van de koe, waardoor de lucht kon ontsnappen. De koe stierf dan gelukkig geen pijnlijke dood, maar liever vermeden we dit, dus gaven we enkel rapen zonder of met verdord loof.

Heb je wat dorst gekregen van al deze verhalen? Pluk dan wat munttakjes in de kruidenput met munt en ga ermee naar het streekcafé. Daar maken ze voor jou een lekkere infusie.

Varkensstal (6)

In deze varkensstal leefden verschillende zeugen (vrouwjesvarken) en slechts één beer (mannetjesvarken). Nu kan je nog altijd zien waar de zeugen stonden en waar die ene beer gestald was. **Kijk eens goed naar de grond.** In de bakstenen vloer merk je een patroon op. De kleine hokjes waren stallingen voor de zeugen en de beer had een groot hok, met een speciale toegangsdeur voor hem alleen!

Krullollen (7)

Tijd voor dé Meetjeslandse volkssport: krullollen! In het infokantoor bij Toerisme Meetjesland kan je krullollen vragen. Deze zien er precies uit als kaasbollen, maar dan in hout en wat afgeplat aan één van de zijden. De spelregels hangen uit aan de krullolbaan. **Heel plezant om te doen, dus probeer maar eens!**

Bakhuis (8)

Zoals je ondertussen weet, werd er veel brood gegeten op de boerderij. Mijn familie teelde hiervoor het graan voor het deeg én bakte ook de broden zelf.

Het bakken gebeurt in dit bakhuisje. Zo'n oven werkt op hout en vuur en dit houdt natuurlijk brandgevaar in, daarom staat het ver weg van alle andere gebouwen. Het vuurtje wordt opgestookt op de stenen vloer van de oven; de hitte die hierdoor ontstaat is voldoende om er broden op te bakken. Het hele stook- en bakproces kan wel 4 uren in beslag nemen!

Wil je weten hoe zo'n bakproces verloopt? Schrijf dan de letters bij de juiste getallen. Zo verkrijg je een stappenplan van het stoken en bakken in het bakhuisje.

<p>Nu nog afkoelen en klaar om op te eten</p> <p>A</p>	<p>Brandend vuurtje</p> <p>E</p>	<p>De as wordt uit de oven geveegd</p> <p>H</p>			
<p>Het hout in brand steken</p> <p>B</p>	<p>Klaar om te rijzen</p> <p>F</p>	<p>De broden zijn klaar</p> <p>I</p>			
<p>De oven warmt op</p> <p>C</p>	<p>De broden gaan in de oven</p> <p>G</p>	<p>De broden opbollen</p> <p>J</p>			
<p>Het deeg maken</p> <p>D</p>	<p>1</p>	<p>2</p>	<p>3</p>	<p>4</p>	<p>5</p>
	<p>6</p>	<p>7</p>	<p>8</p>	<p>9</p>	<p>10</p>

1B - 2E - 3D - 4I - 5F - 6C - 7H - 8G - 9I - 10A

huysmanhoeve eeklo

Met dit recept van de rozijnenbolletjes van de Huysmanhoeve kan je thuis zelf aan de slag.

Wat heb je nodig?

1kg tarwebloem	60g verse gist	90g suiker
200ml water	250ml melk	2 eieren
20g zout	100g boter	350g rozijnen

Hoe ga je aan de slag?

Meng de melk en het water en los er de gist in op. Meng hier de bloem, suiker en eieren onder tot je een deeg krijgt. Nadien pas het zout en de boter toevoegen.

Nu goed kneden tot een deeg die niet meer aan je vingers plakt!
Leg een handdoek over het deeg en laat 15 minuten rijzen op een warme plek (niet boven een chauffage en niet in de zon).

Kneed er de rozijntjes onder. Opnieuw laten rijzen, deze keer 25 minuten.

Leg een bakplaat klaar met bakpapier.

Weeg nu het deeg af in bolletjes van ongeveer 300g en leg deze bolletjes op de bakplaat. Nog eens laten rijzen gedurende 45 minuten.

Net voor je de broodjes in de oven steekt, strijk je ze eens in met een losgeklopt ei. Dan blinkt je broodje mooi als het uit de oven komt.

Bakken maar!

Afbakken op 180°C gedurende 20 minuten.

Poortgebouw (9)

We staan nu bij het merkwaardige poortgebouw van de Huysmanhoeve. Het dateert uit de middeleeuwen, wat heel bijzonder is, want nergens in Eeklo vind je een ouder gebouw dan dit waar je nu onder staat ...

Als je goed kijkt naar het poortgebouw zie je twee doorgangen. De ene is dicht en diende om mensen binnen te laten op het erf. De andere toegang liet grote wagens toe op het erf.

Het gebouw is niet in één keer opgetrokken. De eerste steen is gelegd in de 13de eeuw; gedurende de daaropvolgende eeuwen is er verder aan gebouwd of afgebroken. Ook de zuil is bijzonder. Deze staat op een sokkel en is gemaakt uit Doornikse kalksteen. De naam zegt het zelf al, deze steen komt uit de omgeving van Doornik. Dit is een hele eind van Eeklo, vooral omdat deze zware sokkel ooit vervoerd geweest is per schip en paard ...

Het poortgebouw heeft ook een latrine. Dit is een soort toilet, dat je nooit kan vergeten doortrekken, want het heeft geen spoelknop ... Hoe werkt een latrine wel? Wel, een latrine is eigenlijk een uitbouw, in dit geval aan de zijkant van het poortgebouw. Binnen in de latrine heb je een stenen zitvlak met een gat er in. Wat bij jou thuis in een toilet terecht komt, valt hier van metershoog, recht de omwalling in. [Vind je de latrine?](#)

Omdat het poortgebouw zo bijzonder is, werd het beschermd als monument. Zo wordt dit gebouw heel goed bewaard en kunnen nog vele kinderen en volwassenen na jou dit poortgebouw blijven bewonderen. Een beschermd monument kan je trouwens herkennen aan het wit-gele bordje, vind je het?

Omwalling (10)

Je bent nu onder het poortgebouw doorgewandeld en zo heb je ook de omwalling overgestoken, die het hele erf omgeeft.

Weet jij waarvoor deze omwalling heeft gediend? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- A De familie Huysman hield jaarlijks een kampioenschap poolstokspringen over het water met de boeren uit de omgeving.
- B De omwalling hield boeven en landlopers van het erf.
- C De omwalling was een statussymbool.
- D Het overtollige grondwater werd opgevangen door de omwalling en verder afgevoerd naar achterliggende grachten waardoor het erf niet te nat en zompig werd.
- E Zwembaden waren niet zo courant, dus trok ik hier met mijn broers en zussen (en onze vrienden) baantjes (of cirkeltjes).

Houtmijt (11)

Rondom de omwalling staan veel knotwilgen. Dat zijn bomen die houden van natte voeten. Ze nemen heel graag het te veel aan water in de omwalling en omliggende grasland op. Knotwilgen groeien heel snel en maken dus veel hout aan. Daarom worden wilgentakken om de 4 jaar gesnoeid, zodat er nadien enkel een knot overblijft. Dit wordt ook wel het knotten van de wilg genoemd, vandaar de naam knotwilgen. Het hout van de dikke takken wordt dan in stukken gehakt en te drogen gelegd, om nadien op te stoken in de bakoven of in de open haard van het woonhuis.

Het hout werd niet zomaar in een houtkot gelegd, zoals misschien bij jou thuis het geval is, maar wel gestapeld op een houtmijt.

Nu heb je heel veel manieren om een houtmijt te

De juiste antwoorden zijn B, C, D

maken, maar het belangrijkste is dat het goed gestapeld is, zodat het niet omver valt én dat het binnenste hout kan uitdrogen. Het is een beetje zoals een kamp bouwen in een bos, daar zit je ook graag droog!

Zelf eens proberen? Zoek wat kleine takken en breek deze tot miniatuurblokjes hout. Maak zo jouw eigen houtmijt. Hou je eerder van het grovere werk, trek dan naar een bos en maak er gewoon een echt kamp!

Dreef (12)

Karren en machines, boeren en bezoekers passeerden de statige beukendreef met kasseien om de Huysmanhoeve te betreden.

De beuken zijn de hele hoge bomen die naast de kasseibaan groeien. Voel eens aan de schors van een beuk. En vind je bladeren van de beuk? Raap er eentje op en steek ze even in je zak. Onder sommige bomen vind je beukenootjes. Dat zijn kleine nootjes die in een stekelig kapsel zitten. Als ze vers zijn, kan je ze opeten, als ze er al een tijdje liggen, doe je dit beter niet.

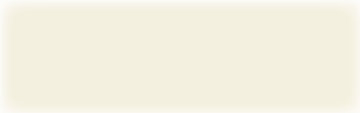

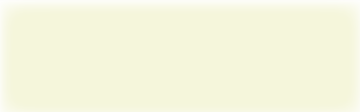
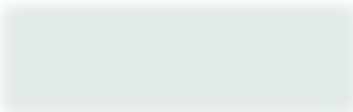

Ga nu eens verder naar de rij met zomereiken. Dit is de rij hele hoge bomen die dwars op de beukendreef uitkomt. Voel ook hier eens aan de schors. Voel je een verschil? En vind je hier ook bladeren? Haal nu eens dat beukenblad uit je zak en vergelijk de twee bladeren.

Misschien vind je ook eikels, de vruchten van een zomereik, op de grond.

Deze zijn ook eetbaar, maar rauw niet smakelijk. Dus laat dat opeten maar over aan de eekhoorns, gaaien (soort vogel) en insecten.

Teken hieronder wat je gezien en gevoeld hebt:

	Beuk	Zomereik
Blad		
Schors		
Vrucht		

Boomgaard (13)

De boomgaard van de Huysmanhoeve is een hoogstamboomgaard. De naam zegt het zelf al: het zijn fruitbomen die, eens ze volgroeid zijn, hele hoge stammen hebben. De vertakking begint pas op 2m.

Dit is een jonge boomgaard, de bomen zijn nog maar 20 jaar oud. Op het binnenerf stond ooit de echte oude hoogstamboomgaard van de Huysmanhoeve, waarvan er nog maar enkele hoogstammen overschieten.

Omdat ze zo hoog zijn, is het niet zo gemakkelijk om het fruit te plukken, daarom zijn er heel veel hoogstamboomgaarden verdwenen en vervangen door laagstammen. Het fruit aan deze bomen kan je plukken zonder een ladder te gebruiken.

Maar niet alleen de hoogstammen zijn bijzonder aan deze boomgaard, ook de fruitrassen zijn uitzonderlijk. Hier vind je zeer oude Meetjeslandse fruitrassen die bijna nergens meer voorkomen. Het gaat om vele rassen van appels, peren, noten, krieken, ...

Veel van deze fruitrassen hebben hele mooie namen, maar daarmee weet je nog niet om welke fruitsoort het gaat. Welke van volgende fruitrassen zijn peren en welke appelsen?

- A Trezeke Meyers
- B Jefkenspeer
- C Dubbele Flip
- D Schone van Boskoop

Peer: B en C, Appel: A en D

Draai je nu om en kijk eens naar het woonhuis. Net als het poortgebouw, is het woonhuis ook beschermd als een monument. Maar daarnaast zijn de boomgaard, beukendreef en het woonhuis samen ook beschermd als dorpsgezicht. De beuken verwijderen, het woonhuis verbouwen, dat kan dus niet zomaar!

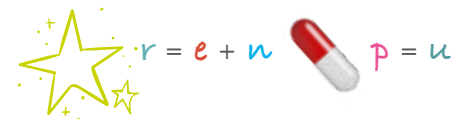
Zomerknoteiken (14)

Ook hier sta je bij beschermd monumenten van de Huysmanhoeve ... Misschien moet je even rondkijken, maar een gebouw vind je hier niet. Nee, het zijn de 5 zomerknoteiken die beschermd zijn.

In de vorige eeuw was het zeer gebruikelijk om een perceel af te grenzen met bomen die veel hout opbrachten, twee vliegen in één klap dus. Hiervoor werden vaak zomereiken gebruikt. Zomerknoteiken komen vandaag niet veel meer voor, en al helemaal niet als perceelsgrens. Om deze bomenrij te bewaren, is ze beschermd.

Niet alleen omwille van de erfgoedwaarde zijn deze bomen merkwaardig. Als je naar de stam kijkt, zou je denken dat deze bomen op sterven na dood zijn, maar niets is minder waar! Ze zijn springlevend en dit willen we zo nog even houden. Het leven van een boom zit in de buitenste rand. Hoe ouder de boom, hoe meer het kernhout (het binnenste van de stam) dood gaat en opgegeten wordt door insectjes die houden van dood hout. Het kernhout vermolmt dus en net deze plekken vormen uitstekende nestplaatsen voor vogels die broeden in hollen (en dus geen nestje in een boom maken). Deze vogels worden 'hollenbroeders' genoemd.

Los deze rebus op en kom te weten welke vogel in deze zomerknoteiken broedt.

Het juiste antwoord is Steenuil

Colofon

Uitgegeven door de deputatie van de Provincie Oost-Vlaanderen

Beleidsverantwoordelijke: An Vervliet, gedeputeerde voor erfgoed

Directie Erfgoed en Erfgoedsites · dienst Erfgoed

Anneke Lippens, directeur

Jo Rombouts, diensthoofd

Serge Migom en Martine Pieteraerens, coördinatie

Auteur: Ester Van den broeck m.m.v. Joyce Verdonck ·

Plattelandscentrum Meetjesland vzw

Fotografie: IsaDS Photography, Plattelandscentrum Meetjesland vzw en Maarten Van De Walle

Grafische vormgeving: Ann Huyghe, directie Erfgoed en Erfgoedsites

Druk: De Riemaecker Printing, Nukerke

D/2024/1933/13

Praktisch

Provinciaal Streekcentrum Huysmanhoeve
Bus 1 · 9900 Eeklo

Open

- Streekcentrum
van 1 april t.e.m. 30 september, van woensdag t.e.m. zondag en feestdagen, steeds van 11 tot 18 uur.
- Toeristisch infokantoor
- van 1 april t.e.m. 30 september, van woensdag t.e.m. zondag en feestdagen, steeds van 11 tot 17 uur.
- van 1 oktober t.e.m. 31 maart, van woensdag t.e.m. vrijdag, steeds van 11 tot 16.30 uur.

Meer info

www.huysmanhoeve.be · www.plattelandscentrum.be · www.meetjesland.be

- 1 woonhuis
- 2 koeienstal en grote schuur
- 3 open wagenhuis
- 4 paardenstal
- 5 kruidentuin
- 6 varkensstal
- 7 krulbollen
- 8 bakhuis
- 9 poortgebouw
- 10 omwalling
- 11 houtmijt
- 12 dreef
- 13 boomgaard
- 14 zomerknoteiken

Erfgoedkrumels: Oost-Vlaams erfgoed in de kijker
www.oost-vlaanderen.be/erfgoedkrumels

